

Kwartaalmonitor Luchtvaart

vierde kwartaal 2017

Steeds meer reizigers op Nederlandse luchthavens

- Nederlandse luchthavens van nationaal belang; passagiers
- Nederlandse luchthavens van nationaal belang; goederen
- Financiële gegevens
- Omzet en conjunctuur
- Kleine luchthavens
- Caribisch Nederland
- Passagiersvervoer van en naar de Nederlandse luchthavens, 2067



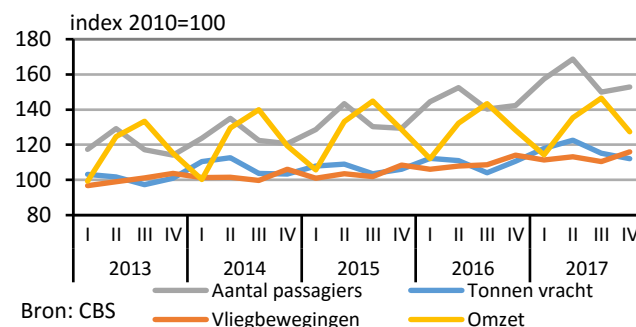
1
2
3
4
4
5

In het vierde kwartaal van 2017 steeg het aantal aangekomen en vertrokken passagiers op Amsterdam Schiphol en de overige nationale luchthavens met 7,4 procent ten opzichte van een jaar eerder. De hoeveelheid vervoerde goederen nam licht toe, met 1,4 procent. Ook het aantal vluchten lag 1,6 procent hoger dan een jaar eerder.

De omzet van de dienstverlenende bedrijven binnen de luchtvaart daalde dit kwartaal licht, met 0,7 procent.

Een overzicht van alle regionale en kleine luchthavens staat op de laatste pagina van deze monitor. Caribisch Nederland wordt apart behandeld.

Ontwikkeling luchthavens



Luchtvaart; nationale luchthavens

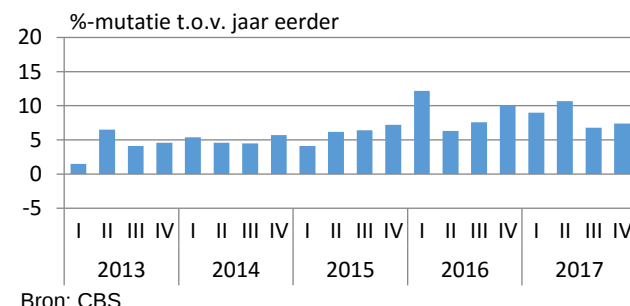
Nederlandse luchthavens van nationaal belang; passagiers

Aantal passagiers groeit door naar 18,1 miljoen

Amsterdam Schiphol en de overige nationale luchthavens kregen in het vierde kwartaal van 2017 bijna 18,1 miljoen passagiers te verwerken, een stijging van 7,4 procent ten opzichte van hetzelfde kwartaal in 2016. Over heel 2017 steeg het totaal aantal passagiers op alle luchthavens met 8,4 procent. Dat is voornamelijk te danken aan Schiphol, maar ook Eindhoven droeg bij aan de groei. Deze luchthavens lieten in 2017 groeicijfers zien van respectievelijk 7,7 en 19,3 procent op jaarbasis. Rotterdam The Hague liet in de dezelfde periode een stijging zien van 5,4 procent.

Op de relatief kleine luchthaven Groningen Eelde steeg het aantal passagiers sterk met 32,4 procent. Maastricht Aachen liet een daling zien van ruim 5 procent.

Ontwikkeling passagiers Schiphol en regionale luchthavens



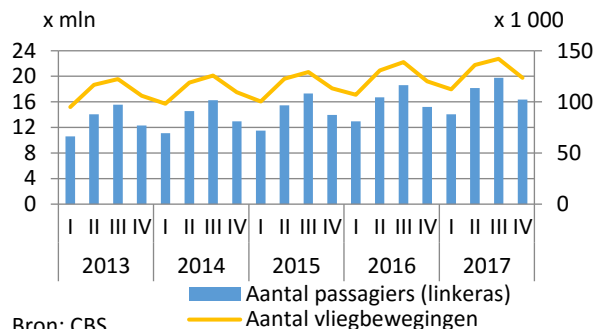
Luchtvaart; nationale luchthavens

Vluchten Schiphol bijna wettelijke bovengrens bereikt

In het vierde kwartaal nam het aantal passagiers op Schiphol toe tot 16,4 miljoen. Dit was een stijging van 7,6 procent vergeleken met hetzelfde kwartaal een jaar eerder. In heel 2017 vlogen 68,4 miljoen reizigers van of naar de Amsterdamse luchthaven, bijna 7,7 procent meer dan in 2016.

Ook het aantal vluchten van en naar Schiphol steeg het laatste jaar wederom flink, van 497 duizend in 2016 naar 514 duizend in 2017. Hiervan vallen er 497 duizend binnen het handelsverkeer, commerciële overlandvluchten met als doel het vervoeren van reizigers, vracht en/of post. De wettelijke bovengrens van 500 duizend vliegtuigbewegingen binnen het handelsverkeer, die Schiphol is opgelegd tot 2020, is hiermee bijna bereikt. Terreinvluchten, vluchten van en naar dezelfde luchthaven, komen maar weinig voor op Schiphol.

Aantal vluchten en passagiers Amsterdam Schiphol



Luchtvaart; nationale luchthavens

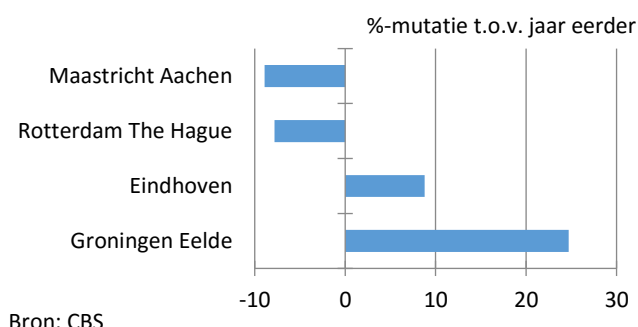
Groningen Eelde en Eindhoven groeien

Net als in de eerste drie kwartalen van 2017 noteerde de luchthaven van Groningen ook in het vierde kwartaal een grote groei. Het aantal reizigers steeg met bijna 25 procent tot 42,3 duizend. Ook Eindhoven, de tweede luchthaven van Nederland, liet wederom een stijging zien. Ruim 1,3 miljoen passagiers vlogen in het vierde kwartaal via Eindhoven, 8,8 procent meer passagiers dan een jaar eerder.

Het aantal passagiers op Rotterdam The Hague daalde in het vierde kwartaal met 7,8 procent, terwijl op jaarbasis een stijging van 5,4 procent te zien was.

Maastricht Aachen liet als enige luchthaven zowel in het vierde kwartaal van 2017 als op jaarbasis een daling zien.

Ontwikkeling aantal passagiers per regionale luchthaven, vierde kwartaal 2017



Luchtvaart; nationale luchthavens

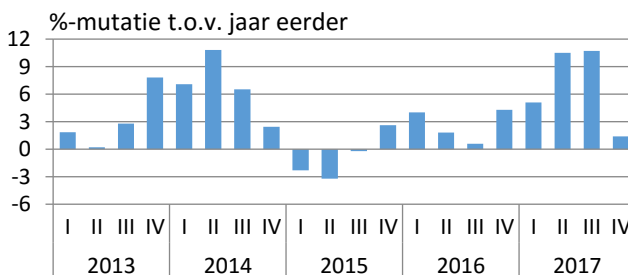
Nederlandse luchthavens van nationaal belang; goederen

Minder vrachtvervoer op Schiphol, meer op Maastricht

De hoeveelheid vracht op de Nederlandse luchthavens (alleen op Amsterdam Schiphol en Maastricht Aachen) steeg in het vierde kwartaal licht met 1,4 procent tot 473 duizend ton. Echter, op Schiphol, waar 93 procent van alle vracht werd verwerkt, daalde de hoeveelheid vracht met bijna 2 procent.

Op luchthaven Maastricht Aachen werd in het vierde kwartaal van 2017 bijna 33 duizend ton vrachtvolume afgehandeld, bijna 2 keer zoveel in vergelijking met hetzelfde kwartaal in 2016. Vooral de goederen die van en naar Europese niet-EU landen werden vervoerd, zijn in hoeveelheid sterk gestegen. Ook het intercontinentale vrachtvervoer naar West-Azië en Oost-Afrika is op deze luchthaven sterk gestegen.

Ontwikkeling tonnage goederen



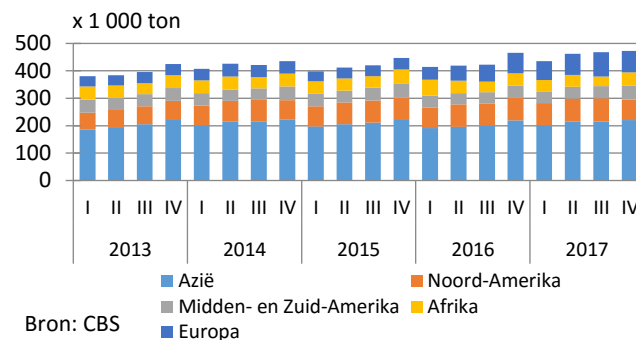
Luchtvaart; nationale luchthavens

Grootste stijging vrachtvervoer binnen Europa

Voor Nederland wordt het vrachtvervoer door de lucht binnen Europa steeds belangrijker. Waar in 2013 ruim 11 procent van alle goederen van en naar andere Europese landen werd vervoerd, is dit geleidelijk opgelopen tot bijna 21 procent in 2017. Zowel de luchtvaartmaatschappijen die in 2017 actief waren op Maastricht als op Schiphol vervoerden meer goederen binnen Europa.

De meeste goederen, 851 duizend ton in 2017, worden nog altijd van en naar Azië vervoerd. Noord-Amerika staat op nummer twee met 326 duizend ton. Europa volgt als derde herkomst/bestemming met 314 duizend ton.

Tonnage goederen naar herkomst/bestemming



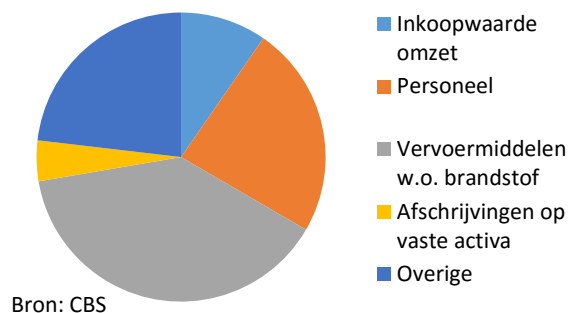
[Luchtvaart; nationale luchthavens](#)

Financiële gegevens 2016

Luchtvaartmaatschappijen

Werkzame personen (x 1 000)	27,1
Bedrijfsopbrengsten (mln euro)	10 384
Bedrijfskosten (mln euro)	9 708
Bedrijfsresultaat (mln euro)	676

Bedrijfskosten luchtvaartmaatschappijen, 2016

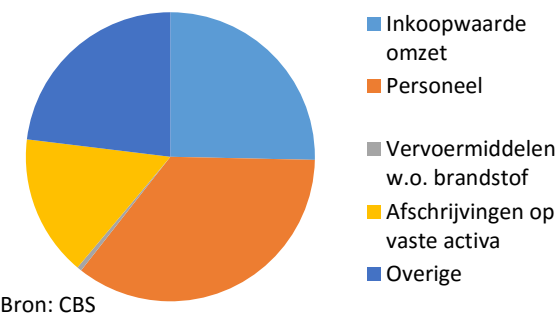


[Bedrijfsleven; arbeid en financiën](#)

Dienstverlening voor de luchtvaart

Werkzame personen (x 1 000)	8
Bedrijfsopbrengsten (mln euro)	1 815
Bedrijfskosten (mln euro)	1 543
Bedrijfsresultaat (mln euro)	271

Bedrijfskosten dienstverlening voor de luchtvaart, 2016



[Bedrijfsleven; arbeid en financiën](#)

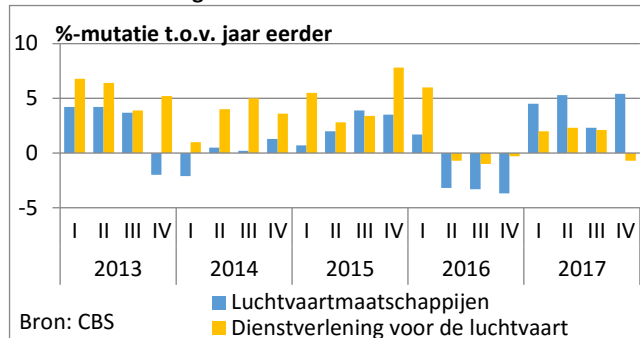
Omzet en conjunctuur

Omzetstijging luchtvaartmaatschappijen zet door

De omzetgroei van de Nederlandse luchtvaartmaatschappijen van begin 2017 zette ook in het vierde kwartaal door. In vergelijking met het vierde kwartaal van 2016 werd er 5,4 procent meer omgezet. De omzet steeg zowel in het passagiersvervoer als in het vrachtvervoer. Over heel 2017 laat de omzet een stijging zien van 4,3 procent. Deze stijging volgt op een jaar van omzetverlies.

Bij de dienstverlenende bedrijven voor de luchtvaartbranche (voornamelijk luchthavens, luchtverkeersleiding en afhandelaars) daalde de omzet licht met 0,7 procent. De luchthavens verwerkten meer passagiers en vluchten, maar de tarieven drukten hier de omzet.

Omzetontwikkeling luchtvaartbranche



Transportbedrijven; omzetontwikkeling

Kleine luchthavens

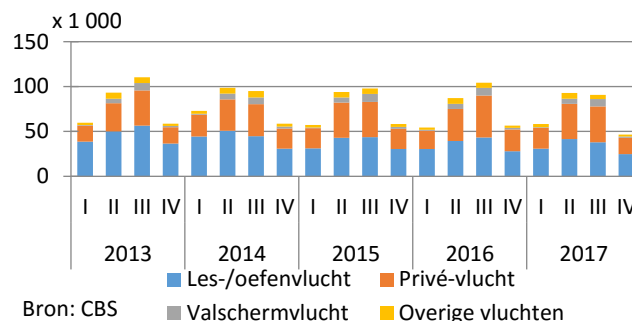
Sterke daling niet-commerciële vliegbewegingen

In het vierde kwartaal is het totaal aantal vliegbewegingen op de kleine luchthavens met 17,1 procent gedaald. Deze daling komt voornamelijk op rekening van de niet-commerciële vluchten (ruim 92 procent van alle vliegbewegingen). Deze vluchten daalden in het vierde kwartaal met 17,6 procent ten opzichte van hetzelfde kwartaal in 2016.

De niet-commerciële vluchten hebben geen winstoogmerk en bestaan voornamelijk uit les- en oefenvluchten (24,9 duizend) en privé-vluchten (18,1 duizend).

De commerciële vluchten lieten een daling zien van 10,8 procent. Commerciële vluchten, vluchten met een winstoogmerk, bestaan in het vierde kwartaal van 2017 voor 80 procent uit rondvluchten (ruim 3 duizend).

Aantal niet-commerciële vliegbewegingen



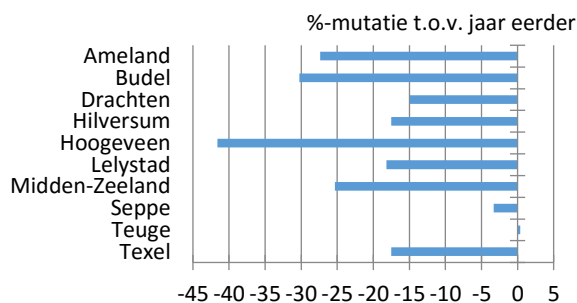
Luchthavens; kleine luchthavens

Minder bewegingen op kleine luchthavens

Bijna alle kleine luchthavens hadden in het vierde kwartaal van 2017 minder vliegtuigbewegingen dan in het vierde kwartaal van 2016. Hogeveen en Budel lieten de grootste dalingen zien met respectievelijk 42 en 30 procent. Op vliegveld Hogeveen vonden in het vierde kwartaal voornamelijk privévluchten plaats. Op vliegveld Budel ging het voornamelijk om privévluchten en les- en oefenvluchten.

Teuge liet als enige vliegveld een kleine stijging zien van 0,4 procent. Op deze luchthaven werden meer verschillende soorten vluchten uitgevoerd: privévluchten, rondvluchten en les- en oefenvluchten.

Ontwikkeling aantal vliegbewegingen, vierde kwartaal 2017



Luchthavens; kleine luchthavens

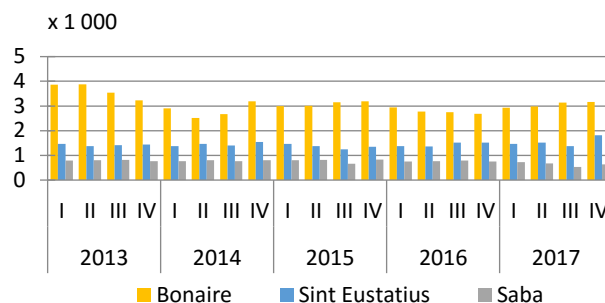
Caribisch Nederland

Meer vliegbewegingen van en naar Bonaire

In het vierde kwartaal vlogen vliegtuigen 5,6 duizend keer van en naar Caribisch Nederland. Ten opzichte van het vierde kwartaal van 2016 is dit een stijging van 13 procent. Op Bonaire steeg het aantal vluchten met 18 procent, tot 3,2 duizend bewegingen in het vierde kwartaal van 2017. Op Sint Eustatius steeg het aantal met 20 procent, tot 1,8 duizend. Alleen op Saba daalde het aantal vliegtuigbewegingen in het vierde kwartaal met 15 procent, tot 640 bewegingen.

Ook over heel 2017 laat het aantal bewegingen op Bonaire en Sint Eustatius een stijging zien van respectievelijk bijna 10 procent en ruim 7 procent. Op Saba zijn in 2017 minder vliegtuigen geland dan in 2016 (-16 procent).

Aantal vliegtuigbewegingen



Bron: CBS

[Caribisch Nederland; luchtvaart](#)

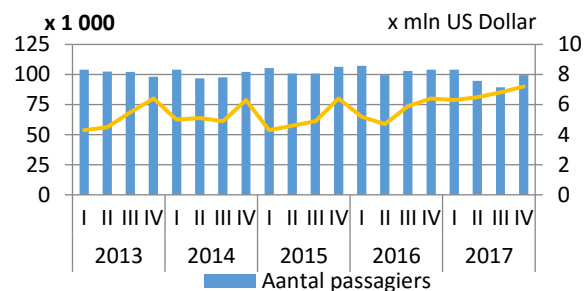
Ook meer vliegpassagiers voor Bonaire

Het aantal passagiers dat van en naar Bonaire vloog, nam in het vierde kwartaal toe met 1,6 procent. In totaal vlogen 86,4 duizend passagiers van of naar Bonaire.

Op zowel Sint Eustatius als Saba daalde het aantal aankomende en vertrekkende passagiers, respectievelijk met 27 en 36 procent. Er werden in dit kwartaal meer vluchten uitgevoerd zonder passagiers of met een laag aantal passagiers ten opzichte van hetzelfde kwartaal een jaar eerder.

De waarde van de via de lucht ingevoerde goederen van en naar Caribisch Nederland bedroeg in het vierde kwartaal 7,2 miljoen Amerikaanse dollars. In vergelijking met een jaar eerder was dat een stijging van 12 procent.

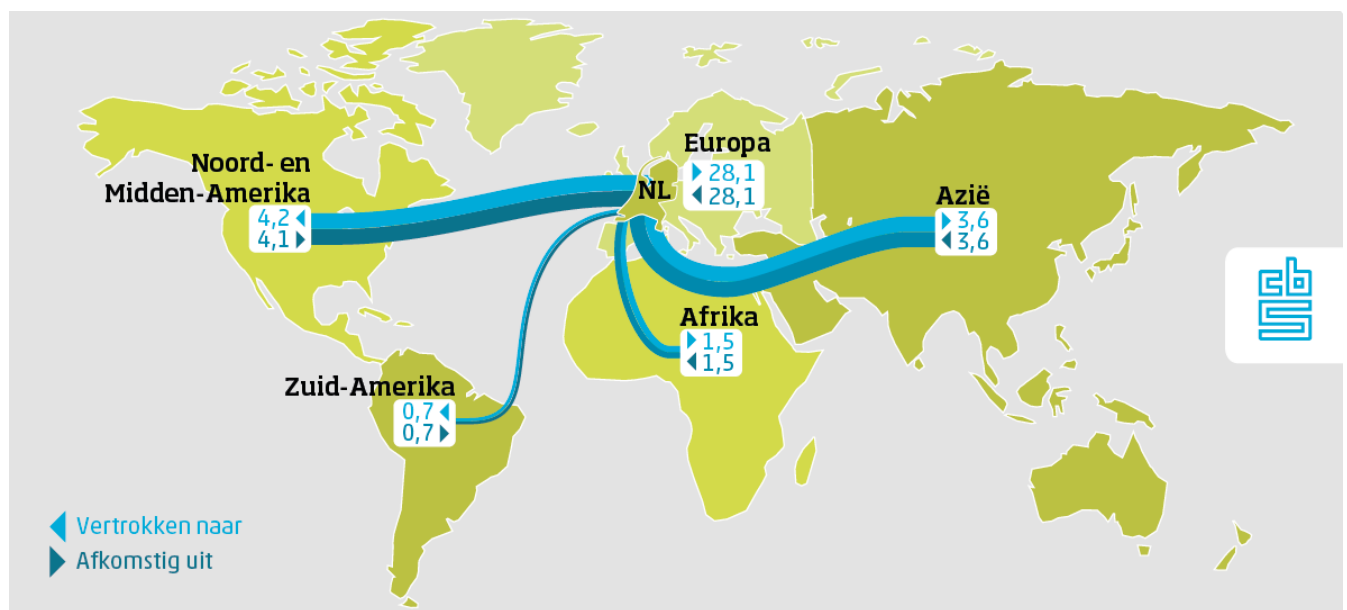
Aantal passagiers en invoerwaarde goederen



Bron: CBS

[Caribisch Nederland; luchtvaart](#)

Passagiersvervoer van en naar de Nederlandse luchthavens, 2017 (mln passagiers)



Opmerkingen betreffende deze publicatie

- Amsterdam Airport Schiphol wordt apart behandeld.
- Regionale luchthavens: Rotterdam The Hague Airport, Eindhoven Airport, Maastricht Aachen Airport, Groningen Airport Eelde.
- Kleine luchthavens: Ameland, Budel, Drachten, Hilversum, Hoogeveen, Lelystad, Midden-Zeeland, Seppe, Teuge, Texel.
- Luchthavens Caribisch Nederland: Flamingo Airport Bonaire, F.D. Roosevelt Airport Sint Eustatius, Juancho E. Yrausquin Airport Saba
- Deze publicatie is samengesteld op basis van cijfers zoals deze op 28 maart 2018 bekend waren. Mogelijk zijn er op het moment van lezen actuelere cijfers, deze kunt u vinden via de links onder de grafieken.

Meer informatie

CBS infoservice: [infoservice online](https://www.cbs.nl/infodienst)
Telefonisch: 088 5707070

Media:
CBS persdienst: persdienst@cbs.nl
Telefonisch: 070 3374444

Colofon

Tekst Sector Verkeer en Vervoer (SVV)
Datum 29 maart 2018